

Cal aturar els peus a Putin abans que s'acabi d'endrapar la resta d'Ucraïna? És desitjable que, a mitjà termini, Turquia ingressi a la Unió Europea? El govern espanyol ha fet bé a l'hora de dissenyar graus universitaris de tres anys? Cal revisar els paràmetres que actualment serveixen de base per al càlcul de l'IPC? El govern de Syriza acabarà pagant el deute grec? El punt de partida tàcit o implícit de les democràcies avançades, en les que es tendeix a accentuar els mecanismes de participació política, és justament que tots els ciutadans tenen una opinió fundada sobre totes aquestes qüestions. Aquestes opinions individuals són les que, idealment, permeten prendre decisions racionals a nivell col·lectiu. L'any 1922, Walter Lippmann (1889-1974) va partir d'aquesta idea en un assaig dens i complex, d'una lucidesa desarmant: *Public Opinion*. En aquella època, van ser molts els qui van decretar la crisi –o van exagerar el descrèdit– de les democràcies sorgides després de la Gran Guerra, però molt pocs els qui van veure amb claredat quines serien a llarg termini les conseqüències del col·lapse.

Quan ho sabíem tot

Ferran Sáez Mateu

Escriptor i professor a la URL

Oswald Spengler, per exemple, no es va molestar gaire a repensar el sistema; el va donar per mort i va intentar ser coherent amb aquest certificat de defunció –signat també, tot sigui dit, per la majoria d'intel·lectuals europeus–. Des dels Estats Units, en canvi, Lippmann ensumà la futura existència de Goebbels. Per a bé i per a mal, la clau de la democràcia moderna acabaria radicant essencialment en els mitjans de comunicació de masses. El 1922, aquesta afirmació resultava més aviat agosarada o quimèrica; avui és gairebé òbvia. La lectura de *L'opinió pública* produeix vertigen:

Lippmann sembla estar pensant en direcció a un futur –el nostre– que no haurà estat capaç d'assumir les noves regles del joc. Què ens ha passat? En les primitives democràcies liberals, en l'època de Jefferson, un granger de Vermont decidia si amb els seus impostos es sufragava un pont o s'arreglava un camí. No necessitava estar al cas de coses que passaven més enllà del seu petit món. El nostre món, en canvi, conté milers de dilemes complexos i incerts, que gairebé cap ciutadà no està capacitat per dilucidar en la seva totalitat. Entès com a col·lectivitat abstracta, aquest tipus de ciutadà no existeix, encara que certament va existir quan el món era més petit i més senzill. En aquest assumpte hi ha una dosi important de malenconia: els vells grangers de Vermont, el lluminós segle XVIII... Ara tot és més complicadet: cal, doncs, aturar els peus a Putin abans que s'annexioni tot l'est d'Ucraïna?; i revisar el càlcul de l'IPC?; i...? Ai.

Pervertida llengua

Els faig una proposta. Provin de seguir una sessió de control del Parlament de Catalunya amb un paper i un llapis a la mà. Al paper, hi fan dues columnes, una per al castellà i una altra per al català i s'esperen al torn d'intervenció dels portaveus del PP i de Ciutadans. L'exercici consisteix a anar apuntant en una columna o l'altra els diferents temes de les preguntes que li fan al govern i de les rèpliques, dependent de la llengua en què es formulen. Sempre m'he preguntat per què alguns d'ells van canviant contínuament de llengua dins del mateix discurs. Cal dir, però, que en aquest art, Alicia Sánchez-Camacho i Albert Ribera són els millors. Ja els avanço que el resultat és sorprenent.

En la columna del castellà, hi apareixeran, per exemple, les frases més punyents sobre els casos judicials que impliquin la família Pujol, el govern o CiU.

Toni Canyís

Periodista

Si parla de les retallades en els serveis públics, l'acudit més brillant acostuma a ser en català, igual que si es fa referència als artificis comptables per fer quadrar els pressupostos. Però, en canvi, les acusacions al govern d'estar malversant cabdals públics per finançar la deriva independentista, les ambaixades de la Generalitat o la imposició del català, ja us tornaran a aparèixer a la banda del castellà. Sempre que, és clar, siguin de rabiosa actualitat en les portades d'*El Mundo*, l'*ABC* o *La Razón*. I així podem anar fent l'experiment fins que ens

canssem. Es tracta d'un estrany cas de diglòssia que animo algun sociolingüista amb poca feina a analitzar. Perquè canvien de llengua de sobte mentre es dirigeixen al mateix interlocutor i tampoc no discriminen l'idioma en funció del prestigi social de la matèria tractada.

Encara que sigui precipitadament, m'atreveria a apuntar una hipòtesi de treball. Potser l'important de les sessions de control no són les respostes de l'interlocutor, sinó el mitjà de comunicació on es reflectiran les preguntes. És a dir, que les frases es fan a mida de la ràdio i la televisió interessades, tant en el contingut com en la llengua emprada. Encara més, igual s'adequa el missatge preveient l'univers de temes que seran tractats i l'enfocament que li donaran aquell dia els mitjans afins al diputat que formula la pregunta i la llengua vehicular d'aquests mitjans, per assegurar-se que hi apareixeran. El més probable, però, és que vagi errat, perquè això seria una perversió del llenguatge i una espectacularització del sistema parlamentari que repugnaria a qualsevol demòcrata.